

การเดินหน้าสู่การเป็น “รัฐนิวเคลียร์” ของเกาหลีเหนือ : พลกระทบต่ออาเซียนและไทย

ความขัดแย้งบนคาบสมุทรเกาหลี อันเนื่องมาจากการเดินหน้าสู่การเป็น “รัฐนิวเคลียร์” ของเกาหลีเหนือ (ประเทศที่มีอาวุธนิวเคลียร์ในครอบครอง) เป็นปัญหาที่มีมาอย่างยาวนาน และมีแนวโน้มรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากการพัฒนาโครงการนิวเคลียร์และการทดสอบขีปนาวุธ ซึ่งเกาหลีเหนือถือว่าการพัฒนาโครงการนิวเคลียร์เป็นสิ่งจำเป็นถึงหลักประกันความอยู่รอดของประเทศ และเพื่อให้พ้นภัยคุกคามจากสหรัฐฯ ที่มีนโยบายต่อต้านประเทศที่พัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ ซึ่งหลายประเทศแสดงท่าทีต่อความพยายามในการพัฒนาโครงการนิวเคลียร์และการทดสอบขีปนาวุธของผู้นำเกาหลีเหนือ ว่าเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงในภูมิภาค ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อทั้งอาเซียนและไทย

สถานการณ์ความตึงเครียดบนคาบสมุทรเกาหลีระลอกใหม่ เกิดขึ้นหลังจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (United Nations Security Council: UNSC) ออกข้อมติที่ ๒๓๗๑ คว้าบาตรเกาหลีเหนือ เมื่อ ๕ ส.ค.๖๐ เพื่อลงโทษ และเพิ่มแรงกดดันด้านเศรษฐกิจต่อเกาหลีเหนือ จากการที่เกาหลีเหนือยิงทดสอบขีปนาวุธข้ามทวีป (Intercontinental Ballistic Missile: ICBM) ๒ ครั้งในห้วง ก.ค.๖๐ ซึ่งผู้นำเกาหลีเหนือยังคงยืนยันในระหว่างการประชุมคณะกรรมาธิการกลางพรรคแรงงานเกาหลี ครอบรอบการก่อตั้ง ๗๒ ปี เมื่อวันที่ ๙ ต.ค.๖๐ ว่าจะไม่ยุติการพัฒนาขีปนาวุธ และขีปนาวุธ ส่งผลให้หลายประเทศเกิดความวิตกกังวลเป็นอย่างมาก และมองว่าเกาหลีเหนือเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงในภูมิภาค

★ ท่าทีของมหาอำนาจ และประเทศเพื่อนบ้าน

ประเทศต่างๆ ได้แสดงท่าทีต่อความพยายามยิงทดสอบขีปนาวุธ ของผู้นำเกาหลีเหนือในห้วงที่ผ่านมา ดังนี้

สหรัฐฯ : เมื่อ ๒๓ ก.ย.๖๐ สหรัฐฯ ได้ส่งเครื่องบินทิ้งระเบิดรุ่น B-1B พร้อมด้วยเครื่องบินขับไล่ F-15C บินเข้าใกล้น่านฟ้าของเกาหลีเหนือ เพื่อแสดงศักยภาพ และส่งสัญญาณว่าสหรัฐฯ พร้อมทั้งจะใช้ทางเลือกทางทหารปกป้องดินแดนของสหรัฐฯ และพันธมิตร โดยล่าสุด โฆษกทำเนียบประธานาธิบดีสหรัฐฯ แถลงเมื่อ ๒ ต.ค.๖๐ ว่า สหรัฐฯ จะไม่เจรจากับเกาหลีเหนือเกี่ยวกับปัญหาอาวุธนิวเคลียร์ในเวลานี้ ยกเว้นว่าจะเป็นการเจรจา

เพื่อนำตัวชาวสหรัฐฯ ที่ถูกควบคุมตัวในเกาหลีเหนือกลับสู่สหรัฐฯ เท่านั้น

รัสเซีย : ยืนยันความพร้อมที่จะร่วมมือกับเกาหลีเหนือ เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งบนคาบสมุทรเกาหลี ผ่านวิธีการการเมือง และการทูตอย่างสันติ รวมทั้งสนับสนุนแผนแม่บทในการแก้ไขปัญหาบนคาบสมุทรเกาหลีของรัสเซียกับจีน

จีน : ประกาศจะปฏิบัติตามข้อมติคว่ำบาตรเกาหลีเหนือของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ โดยระงับการส่งออกก๊าซธรรมชาติเหลว และหยุดนำเข้าสิ่งทอจากเกาหลีเหนือ โดยทันที รวมทั้งจะจำกัดการส่งออกพลังงานให้เกาหลีเหนือตั้งแต่ ๑ ต.ค.๖๐

ญี่ปุ่น : ประกาศให้ความร่วมมือกับ สหรัฐฯ จีน รัสเซีย และเกาหลีใต้ เพื่อกดดันเกาหลีเหนือ และพิจารณาทบทวนแนวทางการรับมือภัยคุกคามจากเกาหลีเหนือ จะเห็นได้จากรายงานด้านการป้องกันประเทศประจำปี ๖๐ (Defense White Paper 2017) ของกระทรวงกลาโหมญี่ปุ่น ซึ่งเผยแพร่เมื่อ ๘ ส.ค.๖๐ ระบุภัยคุกคามนิวเคลียร์จากเกาหลีเหนือสู่ระดับใหม่ และคาดว่าจะมีความเป็นไปได้ที่เกาหลีเหนือจะประสบความสำเร็จในการพัฒนาหัวรบนิวเคลียร์ (Nuclear Warheads)

เกาหลีใต้ : ประธานาธิบดีมุนแจอิน ยืนยันว่ารัฐบาลจะพยายามทุกวิถีทาง เพื่อป้องกันมิให้เกิดการปะทะทางการทหาร และจะสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นโดยเร็ว

การเดินหน้าสู่การเป็น “รัฐนิวเคลียร์” ของเกาหลีเหนือ

- ๔ ก.ค.๖๐ : เกาหลีเหนือยิงทดสอบขีปนาวุธพิสัยกลางจากบริเวณเขตจังหวัดพยองอันเหนือ ไปตกในทะเลตะวันออก (ทะเลญี่ปุ่น)
- ๒๗ ส.ค.๖๐ : เกาหลีเหนือยิงขีปนาวุธพิสัยใกล้ไปทางทะเลญี่ปุ่น ซึ่งอยู่ในห้วงการซ้อมรบร่วมประจำปีระหว่างเกาหลีใต้กับสหรัฐฯ
- ๙ ก.ค.๖๐ : เกาหลีเหนือได้ยิงทดสอบขีปนาวุธครั้งใหม่ จากฐานยิงในจังหวัดชานกึง ก่อนตกลงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของญี่ปุ่น
- ๒๕ ก.ค.๖๐ : เกาหลีเหนือยิงทดสอบขีปนาวุธพิสัยกลาง รุ่น Hwasong-12 จากฐานยิงใกล้กรุงเปียงยาง ชนแผ่นดินญี่ปุ่นเหนือเกาะออกไกโด ก่อนตกในมหาสมุทรแปซิฟิกที่ญี่ปุ่น
- ๒๙ ส.ค.๖๐ : เกาหลีเหนือประกาศพร้อมที่จะยกระดับการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ และจะดำเนินนโยบายการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์และเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

★ **ผลกระทบต่ออาเซียนและภูมิภาค**

สถานการณ์ดังกล่าวทำให้อาเซียนได้แสดงบทบาทเชิงรุกในการรักษาสันติภาพ เพราะแม้ว่าเกาหลีเหนือจะมีท่าทีก้าวร้าวต่อนานาชาติ แต่ในทางกลับกัน เกาหลีเหนือได้แสดงความไว้วางใจที่จะใช้เวทีการประชุมของอาเซียนในการแสดงจุดยืนของตน ด้วยการเข้าร่วมการประชุมว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum: ARF) ครั้งที่ผ่านมา ซึ่งอาเซียนได้มีบทบาทในการส่งสัญญาณผ่านเวทีการประชุมฯ เพื่อให้เกาหลีเหนือลดท่าทีก้าวร้าวของตนลง และเวทีการประชุมต่างๆ ของอาเซียนในอนาคตอาจดึงเกาหลีเหนือให้เข้ามาปฏิบัติสัมพันธ์กับประชาคมโลกอย่างสร้างสรรค์ได้ อันจะเป็นประโยชน์ในการนำไปสู่การรื้อฟื้นการเจรจา ๖ ฝ่ายขึ้นอีกครั้ง หลังจากเกาหลีเหนือประกาศถอนตัวจากการเจรจาไปในปี ๕๒

อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่ออาเซียน ดังนี้

ด้านการเมืองและความมั่นคง : อาเซียนอาจจะไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากสถานการณ์บนคาบสมุทรเกาหลี แต่การที่สหรัฐฯ ได้เคลื่อนย้ายกำลังขนาดใหญ่เข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกย่อมส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงในภูมิภาคอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และอาจใช้ปัจจัยดังกล่าวเป็นเงื่อนไขในการก่อให้เกิดสงครามขึ้นได้หลังจากที่เคยเกิดขึ้นในอิรัก ลิเบีย และซีเรีย มาแล้ว

ด้านเศรษฐกิจ : ประเทศที่มีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์บนคาบสมุทรเกาหลี ล้วนแล้วแต่เป็นประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ ดังนั้นในอนาคต หากสถานการณ์ยืดเยื้อจนขยายวงกว้างออกไป อาจกระทบต่อห่วงโซ่อุปทาน และการเติบโตของเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะประเทศในอาเซียนที่เป็นฐานการลงทุน และฐานการผลิตที่สำคัญของบริษัทจากเกาหลีใต้ อาทิ บริษัทซัมซุง และบริษัทแอลจี เนื่องจากการที่นักธุรกิจและผู้บริโภคจะเพิ่มการออมมากขึ้น เพราะไม่มั่นใจในอนาคต ทำให้ไม่เกิดการลงทุน และการใช้จ่ายในระบบเศรษฐกิจ อีกทั้งยังส่งผลให้ธุรกิจระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการส่งออกไปสหรัฐฯ จีน และญี่ปุ่น มีแนวโน้มขยายตัวลดลง

ด้านสังคมและวัฒนธรรม : จากการยิงทดสอบขีปนาวุธของเกาหลีเหนือหลายครั้ง ทำให้ประชาชนบนคาบสมุทรเกาหลีและภูมิภาค ได้รับผลกระทบจากความก้าวร้าวดังกล่าว ทั้งความหวาดระแวงภัยสงคราม และการต่อต้านการติดตั้งระบบป้องกันขีปนาวุธ THAAD (Terminal High Altitude Area Defense)

★ **ผลกระทบต่อประเทศไทย**

สถานการณ์ดังกล่าว อาจส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ดังนี้

ด้านนโยบายต่างประเทศของไทย : รัฐบาลไทยยืนยันว่าจะยังคงรักษาความสัมพันธ์ทั้งเกาหลีเหนือ และเกาหลีใต้ รวมถึงสหรัฐฯ และจีน ที่อยู่ในระดับสัมพันธ์ภาพที่ดีมาโดยตลอด และ

หากสหประชาชาติ และอาเซียนมีจุดยืนใดๆ ออกมา ไทยก็ย่อมต้องยึดถือและปฏิบัติตามเช่นกัน

ด้านการเมืองและความมั่นคง : แม้ปัจจุบันจะยังไม่เกิดภาวะสงครามบนคาบสมุทรเกาหลี แต่ท่ามกลางมาตรการคว่ำบาตรของนานาชาติ อาจทำให้คนเกาหลีเหนือลี้ภัยผ่านประเทศไทยไปยังเกาหลีใต้เพิ่มขึ้น โดยข้อมูลจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ปี ๕๔ พบว่า มีชาวเกาหลีเหนือเข้ามายังประเทศไทย ๕๓๕ คน และในช่วง ๖ เดือนแรกของปี ๖๐ มีจำนวน ๓๘๕ คน โดยส่วนใหญ่เข้ามาทางตอนเหนือของประเทศไทย บริเวณสามเหลี่ยมทองคำ ใกล้กับ สปป.ลาว และในอนาคตหากกรณีสถานการณ์ความรุนแรงพัฒนาไประดับหนึ่ง หรือเกิดการสู้รบกันขึ้น อาจเกิดคลื่นผู้อพยพทั้งชาวเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ออกนอกคาบสมุทรเกาหลี และไทยอาจเป็นปลายทางหนึ่ง

ด้านเศรษฐกิจ : ปัจจุบันไทยเป็นคู่ค้าอันดับ ๔ ของเกาหลีเหนือ โดยในปี ๕๔ มูลค่าส่งออกของไทยไปเกาหลีเหนือมีประมาณ ๔๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จึงมีผลกระทบด้านการส่งออกของไทยไปเกาหลีเหนือ เนื่องจากไทยต้องปฏิบัติตามมติคว่ำบาตรเกาหลีเหนือของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC)

★ **บทสรุปและข้อเสนอแนะ**

สถานการณ์บนคาบสมุทรเกาหลีในเวลานี้ ยากที่จะคาดเดาว่าจะเกิดภาวะสงครามระลอกใหม่ขึ้นหรือไม่ ซึ่งประเด็นที่ควรตั้งข้อสังเกต คือ การข่มขู่ว่าจะมีการโจมตีด้วยอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือ นั้น จะเป็นไปเพื่อเป้าหมายความอยู่รอดของประเทศ หรือต้องการใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองกับประเทศมหาอำนาจ ซึ่งไทยมีความหวังว่า เกาหลีเหนือจะมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างสันติภาพและความมั่นคงถาวรให้คาบสมุทรเกาหลีอย่างสร้างสรรค์ และหวังว่าเกาหลีเหนือจะเลือกเส้นทางแห่งสันติภาพ รวมทั้งร่วมหาแนวทางยุติปัญหาร่วมกับนานาชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะสำคัญ ได้แก่ ประเทศไทยและกองทัพควรเตรียมการรับมือ สำหรับนำคนไทยที่อยู่ในพื้นที่อันตรายกลับประเทศ หากเกิดเหตุการณ์รุนแรงขึ้น ทั้งนี้กองทัพได้เตรียมจัดตั้งศูนย์การแก้ไขปัญหาคความมั่นคงแบบบูรณาการ (ศมบ.) เพื่อติดตามสถานการณ์โลก โดยขีดเส้นกรอบปฏิบัติไว้ ๖ ประเทศ คือ เกาหลีเหนือ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น สหรัฐฯ รัสเซีย และจีน ซึ่งจะทำให้การประสานงานช่วยเหลือคนไทยมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น

ข้อมูลอ้างอิง

- ไทยตั้งศูนย์ติดตามสหรัฐฯ-เกาหลีเหนือ พร้อมอพยพ. เข้าถึงจาก <http://news.thaipbs.or.th/content/261700>. สืบค้นวันที่ ๑๐ ต.ค.๖๐
- รายงานสถานการณ์ข่าวนาสนใจ. สำนักข่าวกรองแห่งชาติ. เข้าถึงจาก <https://www.nia.go.th/niaweb59/page-news1.asp?f=1>. สืบค้นวันที่ ๑๐ ต.ค.๖๐
- วิเคราะห์ผลกระทบเศรษฐกิจในความขัดแย้งสหรัฐ-เกาหลีเหนือ. Money Channel. เข้าถึงจาก <http://www.moneychannel.co.th>. สืบค้นวันที่ ๑๑ ต.ค.๖๐

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา SSC Focus กรุณาส่งข้อคิดเห็นของท่านมายัง คณะผู้จัดทำ (ศศย. สปท.) T/F : ๐ ๒๒๗๕ ๕๗๑๕ - ๑๖

๑. ท่านสนใจประเด็นใดเพิ่มเติม / เห็นว่าควรศึกษาเพิ่มเติม

- การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ / เทคโนโลยี การทหาร พลังงาน / สิ่งแวดล้อม
- อื่นๆ

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

บทวิเคราะห์โดย น.ส.ศิวลีย์ สิริโรจน์บริรักษ์ นักวิจัย ศศย.สปท.

